

DE AANPAK VAN INTRAFAMILIAAL GEWELD IN DE POLITIEZONE LEUVEN (BELGIE)

Politieonderzoek leert dat heel wat misdrijven hun oorsprong vinden in intrafamiliaal geweld (IFG). In het verleden besliste elke politieinspecteur individueel hoe hij met feiten van IFG omging. Hij oordeelde volledig autonoom over het al dan niet opmaken van een proces-verbaal. De ernst van een gezinsconflict werd al te vaak alleen getoetst aan het al dan niet aanwezig zijn van lichamelijke letsels, terwijl een steeds herhaalde mishandeling veel meer bepalend is voor de ernst van de situatie. Herhaalde mishandelingen werden echter vaak afgedaan als 'het is weer daar' terwijl het juist die gezinnen zijn die extra aandacht behoeven. Deze periode hebben we al enige tijd achter ons. Sinds 2006 zijn nu duidelijke parketrichtlijnen (richtlijnen officier van justitie) en interne werkafspraken. Gezinsconflicten worden niet langer als onecht politiewerk afgedaan.

De aanpak van intrafamiliaal geweld wordt in Leuvense politiekorps zeer nauwgezet opgevolgd. Daarbij werd duidelijk gekozen voor een integrale aanpak van het fenomeen in samenwerking met verschillende Leuvense partners in dit domein op basis van het protocol van 19 oktober 2006. In maart 2005 verscheen een circulaire van het parket van Leuven met als onderwerp de kwaliteitsvolle aanpak van partnergeweld. De richtlijnen van het parket wilden duidelijkheid scheppen. Enerzijds was het de bedoeling te komen tot kwaliteitsvolle processen-verbaal bij alle korpsen, anderzijds waren er richtlijnen inzake de uithuisplaatsing van de pleger van het partnergeweld in het belang van het slachtoffer en eventuele kinderen. Daarna verschenen in april de COL 3/2006 en de COL 4/2006 van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep, met duidelijke opdrachten voor zowel justitie, politie als de hulpverlening.

In Leuven heeft men zolang niet gewacht om het fenomeen op een ernstige manier aan te pakken. Een vertegenwoordiger van de Leuvense politie maakte reeds in 2004 deel uit van de nationale stuurgroep IFG onder leiding van procureur Rans te Brussel. Op die manier heeft het Leuvense korps meegewerkt aan het totstandkomen van de latere nationale richtlijnen. Dat Leuven de aanpak van IFG ernstig neemt, blijkt uit de interne cijfers (cfr. Infra).

De opvang en begeleiding van slachtoffers krijgt dan ook zeer veel aandacht. Het voorkomen van secundaire victimisatie is de rode draad. Een checklist die aan alle politieambtenaren werd bezorgd, moet er voor zorgen dat deze doelstelling maximaal wordt bereikt. De politieambtenaar moet bij de eerste vaststellingen aandacht hebben voor de veiligheid van het slachtoffer, de emotionele toestand, de medische en andere hulpverlening. De checklist vermeldt verder welke acties toekomstgericht moeten ondernomen worden. Daarbij staat de hercontactname centraal.

De procesmatige aanpak van IFG is uitgeschreven in een draaiboek. Dat begint met de eerste stap, het kennismaken en beoordelen van een feit, en eindigt met het afsluiten van een dossier. Het draaiboek doet dienst als sturingsinstrument. Het is de werkgroep IFG die wekelijks opvolgt of in een dossier alle stappen worden gevolgd.

De werkgroep intrafamiliaal geweld volgt nieuwe meldingen en lopende dossiers van nabij op, toetst de werkwijze aan de interne afspraken en stuurt waar nodig bij. De werkgroep bespreekt wekelijks gemiddeld 30 à 35 dossiers. Tijdens de zomermaanden ligt het aantal feiten van IFG gevoelig hoger dan andere maanden. De politie registreert ook significant meer feiten in het weekend dan tijdens de week. De meeste feiten hebben betrekking op pesterijen en familiale twisten, in minder mate op fysiek geweld i.c. slagen en verwondingen. Het aantal gemelde feiten van seksueel geweld ligt zeer laag. In heel wat gevallen was er sprake van herhaald slachtofferschap.

De werkgroep bekijkt de kwaliteit van tussenkomst in de verschillende dossiers. Er wordt nagegaan of de feiten wel degelijk als IFG werden geregistreerd, er wordt gekeken naar de aard van het geweld en of er al dan niet proces-verbaal werd opgemaakt. Verder wordt onderzocht of betrokkenen reeds eerder voorwerp uitmaakten van een IFG-tussenkomst. Is de hercontactname gebeurd of uitgeschreven? Zijn er bijkomende maatregelen nodig bijvoorbeeld omdat er bepaalde escalatiesignalen zijn?

In een intern register, dat door elke politieman kan geraadpleegd worden, kan men alle IFG-dossiers terugvinden met een overzicht van alle feiten en tussenkomsten, met de maatregelen of ondernomen acties en afspraken, met een overzicht van de politiemensen en diensten die in het dossier werken,... Vooral voor de leidinggevenden die de inspecteurs op het terrein aansturen, heeft dit instrument tijdens crisissituaties al verschillende keren zijn nut bewezen. Deze manier van registreren moet toelaten om zo snel mogelijk probleemgezinnen te detecteren en een strategie van aanpak te bepalen. Probleemgezinnen worden via onder meer de briefingtool onder de aandacht gebracht van de interventieagenten.

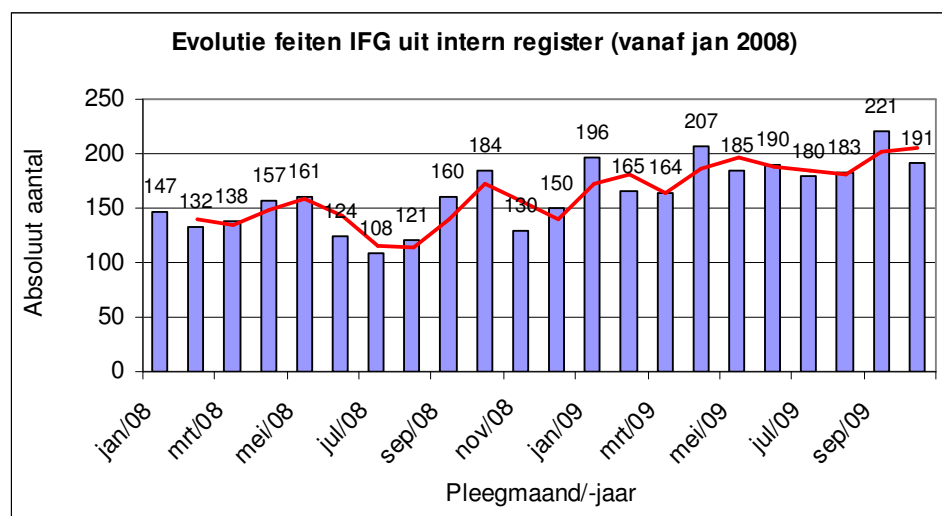
Een van de belangrijke partners binnen de ketengerichte aanpak van IFG is het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW). Het CAW verzorgt vanuit haar eerstelijnspositie de vrijwillige begeleiding van slachtoffers én plegers van partnergeweld of verwijst door naar de meest geschikte hulpverlening. Politie, provincie Vlaams-Brabant, het parket van Leuven, het justitiehuis, de universitaire ziekenhuizen KU Leuven, het Centrum geestelijke Gezondheidszorg en het CAW hebben terzake een protocol afgesloten. Andere prominente partners zijn onder meer de Arrondissementele Raad voor Slachtofferbeleid en het welzijnsteam. Om de twee maanden krijgt de Leuvense referentiemagistraat IFG een stand van zaken wat betreft intrafamiliaal geweld.

CIJFERS INTRAFAMILIAAL GEWELD POLITIEZONE LEUVEN (middelgroot korps Vlaams-Brabant)

Intrafamiliaal geweld jan-okt 2009

Bron: intern register ISLP

- **Aantal en evolutie:** 1882 in het intern register geregistreerde feiten van intrafamiliaal geweld van januari tot en met oktober 2009. Dit is een toename met 450 feiten of + 31,4 % t.o.v. dezelfde periode vorig jaar (toen 1432 feiten geregistreerd in het intern register).
- **Evolutie per maand:**

- **Aard feit:** (N=1877)

- psychisch geweld: 1221 feiten
- fysiek geweld: 331 feiten
- financieel geweld: 29 feiten
- seksueel geweld: 10 feiten
- andere vorm: 286 feiten

- **Aard feit:**

- het merendeel van de feiten betreft een vorm van **psychisch geweld** (1221 feiten of 65,1 %). Het betreft hier vooral feiten van familiale twist/onenigheid, moeilijkheden met bezoekrecht, omgangsrecht of recht op persoonlijk contact, en belaging.
- in tweede instantie is er ook **fysiek geweld** (331 feiten of 17,6 %). Het gaat dan vnl. om slagen en verwondingen, en in mindere mate om verwaarlozing of beschadiging.
- de derde categorie betreft een **'andere' vorm van geweld** (286 feiten of 15,2 %). Hier gaat het vooral om het verlaten van de echtelijke woonst, huiselijke moeilijkheden en conflicten, en moeilijkheden met personen.
- overige feiten betreffen **seksueel geweld** (10 feiten, vnl. verkrachting, aanranding of tentoonstellen van pornografisch materiaal) of **financieel geweld** (29 feiten, vnl. niet betalen onderhoudsgeld of diefstal).

- **Onderlinge verhouding betrokkenen:**

- geweld tussen partners: 763 feiten (40,5 %)
- geweld tussen ex-partners: 670 feiten (35,6 %)
- geweld tegen ouders: 228 feiten (12,1 %)
- geweld tegen kinderen: 158 feiten (8,4 %)
- geweld tegen andere verwanten: 63 feiten (3,3 %)

- **Pleegdag:** (N=1882), licht verhoogd aantal op zaterdag (303), vrijdag (295) en maandag (286). Iets minder feiten op dinsdag (238) en woensdag (229).
- **Pleeguur:** (N=1882), verhoogd aantal tussen 16.01u en 20.00u (500). Weinig feiten in de vroege ochtend tussen 04.01u en 08.00u (76).
- **Risicomoment:** (N=1882), uit de kruising van pleegdag en pleeguur zien we volgende risicomomenten naar voren komen:
 - vrijdagavond tussen 16.01u en 20.00u: 86 feiten
 - zaterdagvoormiddag tussen 08.01u en 12.00u: 80 feiten
 - zaterdagavond tussen 16.01u en 20.00u: 76 feiten
- **Registratiegraad:** (bron = wekelijkse debriefing IFG): van januari tot en met oktober werden de gegevens van 1488 dossiers opgenomen. De registratiegraad over deze periode van tien maanden bedraagt **79,9 %**.
- **Verbaliseringsgraad:** (bron = wekelijkse debriefing IFG): van januari tot en met oktober werden de gegevens van 1488 dossiers opgenomen. De ruwe verbaliseringsgraad over deze periode van tien maanden bedroeg 83,7 % in eerste fase, de gecorrigeerde verbaliseringsgraad bedroeg zelfs **97,0 % in eerste fase**.